

ПРОЦЕС НА СЪЗДАВАНЕ, ЗАПИСВАНЕ, ОБРАБОТВАНЕ НА МУЗИКАЛНИЯ АЛБУМ С АВТОРСКИ ПЕСНИ И КАВЪРИ НА СТУДЕНТСКА ГРУПА ЛИНГВАКОРД

гл. ас. д-р Вълчан Вълчанов

PROCESS OF CREATION, RECORDING, PROCESSING OF THE MUSIC ALBUM WITH ORIGINAL SONGS AND COVERS OF STUDENT MUSICAL ENSEMBLE LINGUACCORD

Assist. Prof. Valtchan Valtchanov, PhD

Резюме:

Статията описва процеса по създаването на първия авторски албум на студентската вокално-инструментална група Лингвакорд от СУ „Св. Климент Охридски“. Проследяват се всички организационни и творчески процеси, а именно – създаване, превеждане и адаптация на текстове, композиране и аранжиране (самостоятелно и в екип). В материала е направен обзор на работата по песните – запис, звукообработка и издаване на компактдиск.

Ключови думи:

студиен албум, творчески процес, студентска музикална група

Abstract:

The article describes the process of creating the first studio album of the student musical ensemble Linguaccord from the Sofia University „St Kliment Ohridski“ from the emergence of the idea for the project to its implementation. All the organizational and creative processes are followed, namely - creation, translation and adaptation of lyrics, composing and arranging - independently and in a team. There is also an overview of the work on the songs themselves – recording, sound processing and CD release.

Keywords:

studio album, creative process, sound recording, student musical ensemble

УВОД

Настоящата статия описва процеса по създаването на любителския авторски албум на самодейна вокално-инструментална група, основана през 2018 година. Формация „Лингвакорд“ е дело на студенти от СУ „Св. Климент Охридски“ обучаващи се в различни специалности от ФКНФ, ФНОИ, ЮФ, ФФ и др. За своите близо шест години съществуване групата създава репертоар от над 70 песни, които се изпълняват на академични тържества, институционални събития, фестивали, конкурси. Музиката на групата се излъчва в национални радио и телевизионни медии. Формацията започна като тригласен състав с акомпанимент на акустична китара, а днес вече има и собствен музикален бенд.

- Възникване на идеята за албума

През 2021г. възникна идеята да се създаде албум с авторски песни и няколко български песни, преведени или адаптирани на чужди езици (български, френски, португалски, китайски, индонезийски, испански, английски, немски, гръцки и други езици). Идеята се конкретизира в проект, частично финансиран от фонд „Научни изследвания“, в който студентите владеещи различни езици, са автори на повечето текстове, а също и преводачи на текстовете на кавър версиите. За редактори на текстовете на песните са привлечени преподаватели от различни специалности на ФКНФ. За главен редактор е поканена доц. д-р Донка Мангачева. В композициите, аранжиментите, преработката и инструменталното изпълнение на песните взимат участия студенти, които имат теоретична музикална подготовка и солиден опит като инструменталисти. Крайният творчески продукт е замислен като компактдиск в кутийка с книжно тяло, на което са разпечатани всички авторски и преведени текстове. Крайният продукт е изцяло и безплатно качен в Youtube (Linguaccord -- Multilingual Album (2022/2023) // Лингвакорд -- Многоезичен албум (2022/2023) (youtube.com)), както и в други интернет платформи. Въпреки че CD носителят е технически морално остарял, неговата употреба се оправдава поради дизайнерското материализиране на песните и носталгичното подражание на групи и изпълнители, които са вдъхновили участниците в проекта. Мастерингът на албума е реализиран от проф. д-р Адриан Георгиев–преподавател в катедра Музика и мултимедийни технологии на СУ „Св. Кл. Охридски“.

- Създаване на песни и подбор на български песни за кавъри

Екипът, който работи по албума е автор на 15 песенни текста, написани или преведени от студенти.

По отношение на авторските текстове е предоставена пълна свобода в тематично, жанрово и стилистично отношение, което позволява студентите да творят на воля, без да се съобразяват с класическите норми на поезията. Относно адаптациите и преводите трудността се изразява в това да се напасне новият преводен текст с броя на сричките и тоническото ударение в оригиналната песен. Това налага преводите да не са буквални, а често по-свободни от необходимото, клонящи на места към тематична адаптация.

За осъществяване на проекта са взети под внимание авторските права на кавърите на българските песни, за които е необходимо изричното съгласие на съответните автори. Поради учебното естество на идеята е получено разрешение за безвъзмездно използване на текстовете и превеждането им.

Композициите в албума са разпределени, както следва:

- четири композиции на студенти;
- три кавър версии на български популярни песни, аранжирани заедно със студентите;
- една традиционна българска песен („Хубава си, моя горо“);
- седем авторски песни на пишещия тези редове, чието дело са също така аранжиментите на всички песни.

Авторските песни на студентите са резултат от собствените им музикални търсения като допълнителна консултация се налага при избирането на акордовата прогресия и правенето на аранжимента. Предвид това, че песните са създадени от музиканти-любители и съответно не са нотирани може да заключим, че те са научени и възпроизведени по слух. В процеса на създаване на песните е търсено новаторско звучене с подчертано лично, своеобразно, вдъхновено и искрено отношение. При създаването на песните музикалните от групата се съобразяват единствено със своите естетически вкусове и музикални настроения.

Звукозаписът е направен през пролетта и есента на 2021 г. за период от три месеца.

Трудности са констатирани при определянето на най-подходящите солисти за точните сола както и за беквокалите. Процесът на работа налага една партия да бъде изпявана и записвана от няколко души, като се взима под внимание тоналността, диапазона, а също така и аранжимента. В случаите на записване на всички партии от един или двама души се налага промяна на честотите и добавяне на хорус и други леки ефекти, за да се постигне минимално различие с останалите гласове. Не е използван по никакъв начин аутотюн, като само в единични случаи се е прибегвало до ръчни интониращи корекции.

За реализирането на качествен продукт от значение е записът на инструментите. Китарите и бас китарата, както и клавирът са записвани линейно, докато останалите инструменти са записвани моно през кондензаторен микрофон.

Всеки изпълнител, инструментален и вокален, е записан в студиото самостоятелно и на отделен трак, което осигурява възможност максимално добре и чисто да се обработи впоследствие.

Помещението, в което са записани песните е Трети фонетичен кабинет на ФКНФ в Ректората, превърнат в скромно студио с изолация по стените, не особено нова и изолираща звука PVC дограма и относително плътни завеси. Акустичната среда създава трудности, но техниката позволява шумът на места да бъде цифрово поизчистен, на други погълнат от по-богатия аранжимент, а на трети оставен за атмосфера.

Техниката, с която се записва албумът може да се определи като скромна, в долния сегмент на средния клас, а именно:

1. Кондензаторен микрофон Rode NT1-A с поп-уп филтър.
2. Слушалки AKG K240 MKII и Audio-Technica ATH - MP50x
3. Аудио интерфейс Steinberg UR44C
4. Смесителен пулт – Studio live AR12c
5. Монитори – Kali LP-6
6. Софтуер Reaper – 6.46 Софтуерът е непретенциозен, лек, но същевременно напълно допустим вариант за реализирана на заложените цели. Затруднения се наблюдават при прехвърляне на

проектите от един компютър на друг, при което вторият компютър да не може да разчете отделни тракове по неясни причини. В такъв случай те се *експортират* отделно в *wave* формат и се *импортират* на втория компютър.

Поради любителския състав на групата част от участниците никога до този момент не са записвали в студио и съвсем очаквано голяма част от тях изпитват страх от микрофона, както и от някои особености при използването на слушалките. Поради неизбежния факт, че всеки пее с различна постановка, динамика и тембър, се налага при всяка смяна на вокалиста да се променят някои софтуерните настройки, както и височината и разстоянието от микрофона спрямо пеещия.

На всяка песен се записва една формална и водеща демо китара, по която следва записът на основните вокали и беквокалите. Впоследствие се записват останалите инструменти, в следни ред – барабани и перкусии, бас китара, ритъм китара, клавири, духови и др. Основна грешка която се констатира е, че ритъм секцията не е записана още в началото с демо китарата. В резултат на това в някои песни се получават леки разминавания и отклонения от клика.

Съществен момент от аранжимента на инструментите и най-вече на беквокалите са някои импровизационни допълнения. Това е причината и поради която на места се наблюдава многогласие, което понякога звучат уместно, а на други не. Основно се допълват дисонансни тонове, или допълнителна група беквокали, които се движат контрапунктно спрямо останалите.

Във всички песни са използвани акустични барабани, множество перкусии – тарамбуки, там-там, шейкъри, дайрета, както и мелодика, мандолина, бас-китара, електрическа китара, 12-струнна китара, електроакустична китара, електрическо пиано и миди клавиатура. С MIDI се е работило минимално, предвид желанието на екипа инструментите да звучат на живо.

- Звукообработка

В процеса на звукообработката *едитването* отнема най-много време, поради обработването на често повтарящи се изпълнителски грешки,

изрязвания, допълнения, промени, премахване на шумове и т.н.. Но в софтуера Reaper то е особено опростено и интуитивно, което позволява да се жонглира лесно със съдържанието на траковете.

Панорамирането е направено по класически модел – със странични отклонения от 7-10%.

Работата по баланса е доста усложнена, поради огромния брой тракове и частични, но преодолими разногласия. Идеята на албума е да изпъкват многогласа, за сметка на инструментите, но в някои песни ритъм секцията не успява да изпъкне. Решението е в търсенето на златната среда между двете концепции.

Основният проблем в началото на записите е предвид не особено добре изолираното импровизирано студио и наличието на шум, който с натрупване на траковете се умножава и затъмнява общата картина в *мастера*. В резултат на това се наблюдава липса на честотна бистрота, глух тътен, който частично изчезва, когато се намалят честотите в порядъка на 400 херца.

В записите са използвани минимални ефекти, и то съвсем базови – реверберация, ехо, както и минимална компресия и лимитер.

Обложката на албума, както и дизайнът на вътрешното тяло и странирането са по идея и изпълнение на една от студентките в групата, която се занимава и с графичен дизайн - Християна Славова. Поместени са всички текстове на песните, както и снимков материал от различни участия на групата и самостоятелни снимки на солистите.

Записаният диск е учебен продукт и като такъв той не е предназначен за продажба. Направен е в ограничен тираж и се разпространява в дисковата си форма предимно за представителните нужди и целите на ФКНФ.

Реализирането на албумът се оказва колкото творческо, забавно и сплотяващо екипа занимание, толкова и не лек сериозен процес на работа, който без да има претенции за строго професионално качество на продукцията, създава един интересен музикален и звукозаписен експеримент на група ентусиазирани студенти и преподаватели, решили да обединят музикалните си търсения в едно творческо общение.

За автора:

Вълчан Вълчанов е магистър по музикални и мултимедийни технологии, магистър по реторика и доктор по теология. Преподава в специалност френска филология на СУ „Св.Климент Охридски“. През 2018г. създава и ръководи Творческа лаборатория – език и музика, както и студентска вокално-инструментална група Лингвакорд.

About the author:

Valtchan Valtchanov has a master's degree in Music and multimedia technologies, a master's degree in Rhetoric and a PhD in Theology. He teaches in French philology at Sofia University "St. Kliment Ohridski". In 2018 he creates and manages the Creative Laboratory - language and music, as well as the student musical ensemble Linguaccord.